

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Hadtudományi Doktori Iskola

TÉZISFÜZET

Szép Ferenc r. őrnagy:

**Magyarország illegális migrációs trendjei a szerb–magyar
államhatáron 2008–2023 között**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetője

Témavezető:

Dr. habil. Varga János PhD ny. hőr. ezredes

Budapest, 2024

TARTALOMJEGYZÉK

A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA.....	3
KUTATÁSI HIPOTÉZISEK	4
KUTATÁSI CÉLKITŰZÉSEK	5
KUTATÁSI MÓDSZEREK	7
AZ ÉRTEKEZÉS FELÉPÍTÉSE, TÖMÖR LEÍRÁSA_FEJEZETENKÉNT	9
ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK	10
ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK	15
AJÁNLÁSOK	15
A TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA	19
A SZERZŐ TÉMÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉKE ÉS KONFERENCIÁK.....	19
SZAKMAI ÉLETRAJZ	21

A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

A migráció a világ egyik természetes folyamata. A fejletlenebb országokból érkezők nagy része az őket körülvevő szomszédos országokban találja meg számítását, de akadnak olyanok, akik – az akadályozó tényezőket nem ismerve – egy fejlett országig vándorolnak. Ezen mozgások egy része lehet jogsértő módon elkövetett, vagyis illegális migráció is. A nemzetközi illegális migráció – az orosz–ukrán háború mellett – napjaink egyik legaktuálisabb és az egyik legmeghatározóbb problémája. Az Európai Unió tagállamai – alapvetően – közösen erősítik meg a külső határaik ellenőrzését, egységesítik információ- és vízumrendszerüket, közösen tárgyalnak a „migránsok” származási országaival, és egymással együttműködve gondoskodnak a be nem fogadott irreguláris migránsok hazaszállításáról is. Azonban az Európát érintő illegális migráció a tagállamok érdekeit eltérő módon érintette, ez politikai megosztottsághoz vezetett. A tagállamok külön utakon járva, kisebb vagy nagyobb elszántsággal keresték – és a mai napig is keresik – a megoldásokat. Magyarország – talán jelentős mértékű érintettségéből adódóan is – határozott elképzelésekkel látott hozzá a felmerült problémahalmaz kezeléséhez, amely a 2015. év második felének elején csúcsosodott ki. A biztonsági kihívások kezelésére hozott komplex intézkedési struktúra még napjainkban is jelentős hatást gyakorol a rendészeti feladatok végrehajtására.

A tudományos probléma abban áll, hogy a választott kutatási témában – az időszakos, részterületeket érintő szakmai és tudományos elemzéseken túl – az adott időszakra (2008–2023) vonatkozó átfogó feldolgozás még nem készült el. Az illegális migrációval kapcsolatos problémakör átfogó elemzését egyrészt a Magyarországot – kiemelten a szerb–magyar államhatárt – érintő illegális migráció intenzitása és az útvonalak változása, másrészt a szervezett embercsempész csoportok tevékenységének és módszereinek kifinomultabbá és erőszakosabbá válása indokolta.

A részletes elemzések hiányában a hadtudományi és rendészettudományi forrásadatok gyakran nem tükrözték pontosan az irreguláris migránsok tényleges számát. Ezek az adatok ugyanis a hatósági intézkedés alá vont személyekre alapozódtak, akik esetleg többször is megpróbálták átlépni az államhatárt illegálisan. Ennek következtében a rendelkezésre álló szekunder kutatási adatok nem nyújtottak megbízható képet a határhelyzetről.

További problémának tekintem, hogy az államhatáron átnyúló, vagy ahhoz közvetlenül kapcsolódó szervezett bűnözés, amely – bár nem csak az illegális migrációhoz kapcsolódik – az egyik legdinamikusabban növekvő bűnözési kategóriává vált az elmúlt másfél évtizedben,

megváltoztatva ezzel a „határt őrzők” gondolkodását a tiltott határátlépésről (THS) és az ahhoz kapcsolódó embercsempészséről.

A határellenőrzésben, a profitorientált embercsempészás elleni „harccal” kapcsolatos fellépésben erősödő jelleggel és mértékben felértékelődött:

- a rendszerszemléletű információgyűjtés;
- illetve a komplex információkezelés.

A rendőrség legfelsőbb vezetése is stratégiai irányként határozta meg a határrendészeti szolgálati ág megfelelő információkkal történő megerősítését az illegális migráció kezelése érdekében. Ezt a különböző területen dolgozó bünyügyi szervek információcseréjével, a határrendészeti és a bünyügyi szervek szoros együttműködésével rendelte el megvalósítani. A határellenőrzéssel szemben támasztott követelményeknek megfelelően heti határhelyzetképek mellett minden hónapban készülnek havi áttekintő határhelyzetképek, amelyek tartalmazzák a hónap eseményeit, hazai és nemzetközi kitekintést, valamint kockázatelemzést. Ezekon kívül készülnek még féléves és éves illegális migrációs elemzések, valamint eseti jelleggel esettanulmányok, tájékoztatók, egyéb elemzések kiadására is sor kerül.

A fentiekre tekintettel az értekezés célja, hogy bemutassa a tiltott határátlépési módszerek tudományos igényű elemzésén keresztül a kockázatok feltárását, a helyes következtetések levonását, a határrendészeti és bünyügyi szolgálati ágak együttműködésének jelentőségét, valamint az esetleges továbbfejlesztési irányok lehetőségeit.

KUTATÁSI HIPOTÉZISEK

Az empirikus vizsgálatommal alátámasztott kutatási hipotéziseimet a bemutatott tudományos problémákra és kutatási kérdésekre alapozva fogalmaztam meg az alábbiak szerint:

H1: Az illegális migrációt jelző adatok tartalma 2016-tól nem tekinthető teljes bizonyossággal megbízhatónak. Mivel egy személy többször is megkísérelhet illegálisan belépni az államhatár különböző pontjain, a tiltott határátlépés szabálysértést elkövetők valódi száma nem egyezik meg a hatósági intézkedés alá vont személyek számával.

H2: A szerb–magyar határszakaszon a tiltott határátlépés szabálysértést megkísérlő személyek 2015 szeptembere után, esélyeik növelése érdekében, még inkább igénybe veszik a nemzetközi embercsempész bünszervezetek segítségét, mert az úgynevezett fizikai határátlépéshez szükséges szervezettségüket, módszereiket és eszközeiket képesek megújítani.

H3: A tömeges méretű illegális migráció rendészeti kezelésére a rendőrség 2015 előtt nem rendelkezett a kihívás nagyságához szükséges felkészültséggel. A vonatkozó végrehajtási tervek nem érvényesültek, és nem gyakorolták be előre a tennivalókat sem szervezeti, sem szervezetek közötti szinten. Ezért a rendőrség tevékenységét kezdetben gyakran jellemezte rögtönzés és improvizáció. Ugyanakkor a rendőri szervezetek vezetői a pontos helyzetértékelés birtokában képessé váltak a hatékony helyi és regionális problémamegoldásra.

H4: A kormányzati adminisztratív intézkedések bevezetését követően a rendőrség reagáló képessége fokozatosan erősödött. Az illegális migráció kezelésére való felkészültség növekedését jól tükrözi, hogy 2016-tól a magyar rendőri kontingensek már nemzetközi rendőri együttműködést igénylő feladatokban is részt vettek.

KUTATÁSI CÉLKITŰZÉSEK

A migrációval, különösképpen az illegális migrációval foglalkozó tudományos munkák általában két alapvető megállapítással kezdődnek. Először is, hogy ez egy rendkívül összetett, soktényezős jelenség. Másodsor, hogy ez napjaink egyik legsúlyosabb problémája, amelynek kezelése multidiszciplináris, sőt inkább interdiszciplináris megközelítést igényel. Disszertációm kiindulópontjaként elfogadom mindkét megállapítást.

Előjáróban szeretném megjegyezni, hogy dolgozatom nem vállalkozik a kutatási probléma minden okának teljes feltárására, sem pedig valamennyi szegmensének megoldására. Ehelyett az elmúlt 16 év során született tanulmányok és dolgozatok alapján vizsgálom, hogy az illegális migrációs helyzet alakulása milyen feladatokat és kötelezettségeket rótt a magyar rendőrségre, különösen a szerb–magyar határon tevékenykedő rendőri erőkre, és hogyan próbáltak ezek az erők megfelelni a fokozott elvárásoknak. A valódi kihívás számomra abban rejlett, hogy nemcsak a napi, „aktuális” problémákat elemeztem új módszerekkel, mint például a tiltott határátlépések adatait és a határőrizeti rendszer hatékonyságát, hanem olyan korábbi időszakot is feltártam, amelyet eddig részletesen még nem vizsgáltak. Ez a kutatás különösen fontos volt, mivel új számítási módszert dolgoztam ki a regisztrált tiltott határátlépés szabálysértések pontosabb értékelésére, és összehasonlítottam a magyar határőrizeti rendszer hatékonyságát más országokéval, mint például Szlovénia, Ausztria és Szlovákia. Emellett az illegális migráció rendészeti kezelésének nemzetközi tapasztalatait is beépítettem a kutatásomba, hogy új lehetőségeket tárjak fel a hatékonyság fejlesztésére.

C1: Kutatásom során elengedhetetlen volt a rendőrség adatbázisainak használata. Ide tartozik az Ügyeleti Jelentőszolgálati Rendszer (OZIRIS), a Hazai Idegenrendészeti Ügymenetet Támogató Alkalmazás (HIDRA), a Robotzsaru NEO határrendészeti modul (RZS HR modul), valamint a korábbi mélységi jelentőlapok alapján összeállított adatok. Ezek az adatbázisok a rendészeti tevékenység során keletkezett adatokat tükrözik pontosan. A kutatási adatok lehetővé teszik a tiltott határátlépés és az embercsempészség helyzetének elemzését és értékelését, valamint a trendek meghatározását országos, Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyei, illetve határrendészeti kirendeltségi szinten. Mivel ezek a speciális követelmények szerint létrehozott adatbázisok eltérhetnek más, illegális migrációval kapcsolatos kutatások eredményeitől, fontos megjegyezni, hogy a korábban hivatalosan megjelent statisztikai adatokkal való összehasonlítás során eltérésekre bukkantam. Az általam vázolt adatok nem az összes tiltott határátlépést elkövető irreguláris migráns vagy embercsempész számát tükrözik, hanem csak a felfedezett, esetleg elfogott, vagy ismertté vált események adatait. A látencia kérdését sem szabad figyelmen kívül hagyni. Mindazonáltal továbbra is az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Rendészeti Elemző-értékelő Osztály által publikált korábbi Határrendészeti Helyzetképeket és Statisztikai Kimutatásokat tekintem hivatalos rendőrségi statisztikának.

C2: Kutatómunkám fő célja egy új számítási módszer kidolgozása volt, amely pontosabban, a valósághoz közelebb álló módon mutatja be és értékeli a regisztrált tiltott határátlépések adatait. Az új módszer célja, hogy pontosabb adatokat biztosítson, amelyek révén a tiltott határátlépések statisztikai elemzése és a kapcsolódó trendek jobban érthetővé váljanak. E módszer nemcsak a vizsgált időszakra, hanem a jövőbeni elemzésekhez is releváns lehet, hozzájárulva a határőrizeti rendszer hatékonyságának javításához. Ha sikerül elérni a kitűzött célokat egy megalkotott „képlet” segítségével, azonosítani lehet azokat a beavatkozási pontokat, amelyek már középtávon, de hosszabb távon is segíthetik a hatékonyabb határőrizet kialakítását.

C3: A rendelkezésemre álló rendőrségi kutatási adatokat – különös tekintettel az illegális migrációval összefüggő jogellenes cselekményekre, a tiltott határátlépésekre és az embercsempészség esetszámaira – összehasonlítom a szlovén, osztrák és szlovák ismert elfogási adatokkal, hogy megállapítsam a magyar határőrizeti rendszer hatékonyságát. Az eredmények bemutatásával célom felhívni a figyelmet az esetleges beavatkozások és megoldások szükségességére.

C4: Vizsgálom az illegális migráció rendészeti kezelését és hatásait a rendőrség szempontjából is. E nézőpontból kívánok választ adni azokra a kérdésekre – legyenek azok közvetlenül felvetett vagy közvetett módon megfogalmazott kérdések –, amelyek a határrendészeti szervek helyének és szerepének meghatározását biztosítják az illegális migráció elleni küzde-

lemben. Bemutatom a szerb–magyar államhatáron a vizsgált időszakban kialakult illegális migráció rendészeti kezelésének tapasztalatait és sajátosságait. Elemzem a szerb határszakaszra nehezítő illegális migrációs nyomást a vizsgált időszakra lebontva (kockázatelemzés).

C5: Ezen túlmenően célom, hogy a szerb–magyar határon és a görög–észak-macedón határon tevékenykedő rendészeti erők tapasztalatait alapul véve feltárjam a nemzetközi együttműködés új lehetőségeit is, és a történelmi tapasztalatok összegzése után pontosítsam a hatékonyság fejlesztésének lehetőségeit.

Fontos kiemelni, hogy a menekültek helyzete és a menedékjogi kérdések mélyreható elemzése nem tartozik e tanulmány kutatási területéhez. Ezért csak általánosságban foglalkozom az idegenrendészeti hatóságok tevékenységének fejlődési irányjaival, például az idegenrendészeti eljárások gyakorlati megvalósításával a rendőrség szervezeti keretein belül.

Végezetül felhívnom a figyelmet arra, hogy értekezésem nem konkrét szervezeti vagy rendőrséget támogató megoldások javaslatára irányul, hanem egy olyan tudományos alap biztosítására, amely a kvalitatív és kvantitatív adatgyűjtésen és elemzésen, valamint a kvantitatív hatásvizsgálaton nyugszik. Célom, hogy ezzel támogassam a szükséges beavatkozások kidolgozását, valamint a határrendészeti intézkedések tervezésére és módosítására irányuló döntéshozatalt.

KUTATÁSI MÓDSZEREK

Kutatási módszerem alapvetően a leíró-elemző módszer, mely a rendelkezésemre álló hazai és külföldi szakirodalmi források másodelemzésén, valamint a releváns jogforrások kritikai elemzésén alapul. A források kiválasztásánál igyekeztem olyan szerzőktől idézni, akiknek munkásságát tanulmányaim során figyelemmel kísértem. Mindezek mellett rendőrségi jelentéseket, szakmai konferenciákon elhangzott előadások anyagait is megvizsgáltam. Az előadások alkalmával rendszeresen készítettem jegyzeteket, a későbbi pontosabb átláthatóság és adatfeldolgozás érdekében. A szakmai konferenciákon elhangzottakat a velem együtt résztvevő kollégákkal gyakran megvitattuk és elemeztük.

Primer kutatásom keretében célzottan olyan migrációval foglalkozó és rendészeti/bűnügyi területen szolgáló szakértőkkel készítettem interjúkat, akik közvetlen tapasztalatokkal rendelkeztek a vizsgált témában. A kutatásom során a disszertáció témájához kapcsolódóan kérdéssorozatot tettem fel, amelyekre az általam gondosan kiválasztott kollégák – a hipotézisek és kutatási kérdések szempontjából releváns személyek – válaszoltak. Az empirikus kutatás

során szakmai elhivatottságom nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy több alkalommal lehetőségem nyílt részvevő megfigyelőként terepen kutatni, külföldi és hazai viszonylatban egyaránt. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy a dolgozatom megírása során személyes tapasztalatokkal is gazdagodtam, és jelentősen bővültek a témakörön belüli lényegi ismereteim, amelyeket a kutatási folyamat során sikerült beépítenem az írásomba.

A kutatási feladatok sikeres végrehajtása érdekében szükséges volt a hazai és külföldi illegális migrációs adatbázisokból származó statisztikai adatok lekérdezése a vizsgált időszakra vonatkozóan. A különböző adatbázisokból származó adatok komparatív elemzése lehetővé tette, hogy alapos értékeléseket végezzek, és ennek alapján megalapozott következtetéseket fogalmazzak meg.

1. ábra: A kutatási célkitűzések, hipotézisek és módszerek összefüggései.

Célok	Hipotézisek	Módszerek
C1: Rendőrségi adatbázisok használata az illegális migrációs trendek elemzésére.	H1: 2016-tól az illegális migrációs adatok nem teljesen megbízhatóak, mivel a THS-k száma nem egyezik meg a hatósági intézkedés alá vontakkal. H2: A szerb–magyar határon az irreguláris migránsok 2015 után több embercsempész segítségét veszik igénybe.	- Szakirodalmi áttekintés - Módszertani alkalmazás - Adatgyűjtés - Adatösszehasonlítás
C2: Új számítási módszer kidolgozása a THS-ek adataihoz, valóságához közelebb álló módon.	H1: 2016-tól az illegális migrációs adatok nem teljesen megbízhatóak, mivel a THS-k száma nem egyezik meg a hatósági intézkedés alá vontakkal.	- Szakirodalmi áttekintés - Képletfejlesztés - Statisztikai elemzés
C3: Magyar határőrizeti rendszer hatékonysága összehasonlítva szlovén, osztrák és szlovák adatokkal.	H2: A szerb–magyar határon az irreguláris migránsok 2015 után több embercsempész segítségét veszik igénybe. H3: A rendőrség 2015 előtt nem volt felkészülve a tömeges méretű illegális migrációra, és a tevékenységét az improvizáció jellemezte. H4: A kormányzati intézkedések után a rendőrség reagáló képessége fokozatosan javult, és 2016-tól nemzetközi feladatokban is részt vett.	- Szakirodalmi áttekintés - Adatgyűjtés és elemzés - Nemzetközi összehasonlítás - Bűnszervezeti elemzés - Rendőrségi tevékenység vizsgálata
C4: Szerb–magyar határon kialakult illegális migráció rendszeti kezelésnek elemzése.	H2: A szerb–magyar határon az irreguláris migránsok 2015 után több embercsempész segítségét veszik igénybe. H3: A rendőrség 2015 előtt nem volt felkészülve a tömeges méretű illegális migrációra, és a tevékenységét az improvizáció jellemezte. H4: A kormányzati intézkedések után a rendőrség reagáló képessége fokozatosan javult, és 2016-tól nemzetközi feladatokban is részt vett.	- Szakirodalmi áttekintés - Adatgyűjtés és elemzés - Nemzetközi összehasonlítás - Bűnszervezeti vizsgálat - Rendőrségi tevékenység értékelése
C5: Nemzetközi együttműködés új lehetőségeinek feltárása.	H4: A kormányzati intézkedések után a rendőrség reagáló képessége fokozatosan javult, és 2016-tól nemzetközi feladatokban is részt vett.	- Szakirodalmi áttekintés - Adatgyűjtés - Tapasztalatok összegzése - Országok összehasonlítása

Szerzői szerkesztés.

Az 1. ábrán összefoglaltam a kutatásom fő célkitűzéseit, a hozzájuk kapcsolódó hipotéziseket, valamint az ezek vizsgálatához alkalmazott módszereket. Ez a struktúra világosan szemlélteti, hogyan kapcsolódik össze a kutatásom fő kérdése a célokkal, és milyen módszertani megközelítésekkel kívánom megválaszolni azt. A célok és a hipotézis meghatározása segít a kutatás fókuszának „élesítésében”, míg a módszer leírása biztosítja az eredmény tudományos megalapozottságát és a következtetés relevanciáját.

AZ ÉRTEKEZÉS FELÉPÍTÉSE, TÖMÖR LEÍRÁSA FEJEZETENKÉNT

Az értekezés hét nagyobb egységből áll. Az első fejezet a bevezetésre szolgál. A második fejezet az elméleti alapvetéseké. Itt határozom meg a téma fogalmi és elméleti alapjait, éppen ezért definiálom a migráció fogalmát, elemzem annak egyes típusait és főbb megjelenési formáit, kitérek a Ravenstein-féle klasszikus migráció-elméletre, majd megvizsgálom, milyen biztonsági kockázatokat hordoz magában az illegális migráció.

A harmadik fejezetben a tömeges méretű illegális migráció okairól és háttéréről értekezem. Statisztikai elemzés alapján, a European Border and Coast Guard Agency (Frontex, Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség) statisztikáit felhasználva azt vizsgálom, miként alakultak az illegális migrációs adatok az Európai Unióban. Tartalomelemzés révén bemutatom az illegális migráció (az európai uniós tagállamok szempontjából releváns) útvonalait, így a nyugat-mediterrán, a közép-mediterrán, a kelet-mediterrán, végül a nyugat-balkáni útvonalat. A fejezet végén az okok és trendek összegzésével összegzem azokat az okokat, amelyek – jelen állás szerint – a tömeges méretű illegális migráció visszaszorulását eredményezték.

Az értekezés negyedik fejezetében azzal a kérdéssel foglalkozom, hogy miképpen jelentek meg, és milyen módon alakultak az illegális migráció trendjei Magyarországon 2008–2023 között, összevetve ugyanezen időszakban a szlovén, az osztrák és a szlovák elfogások abszolút esetszámaival. Komparatív elemzés alkalmazásával az illegális migrációs trendeket a külföldi és a hazai illegális migrációs statisztikai adatok alapján szemléltetem. A statisztikai elemzés segítségével értékelem a trendek alakulását. A negyedik fejezet második felében a szövegelemzés módszerével elemzem, hogyan változott – Magyarország schengeni övezethez való csatlakozását követően – a rendőrség helye és szerepe az illegális migráció elleni küzdelemben.

Az értekezés leghangsúlyosabb fejezetei az ötödik és a hatodik, amelyekben bemutatom, hogyan módosultak az illegális migráció trendjei a déli határ „lezárását” megelőző és az azt követő

időszakban. Ennek során adatelemzési módszert alkalmazok, amely magában foglalja az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztály (ORFK RFŐIG HRFŐO) rendelkezésemre bocsátott adatsorainak és a két érintett vármegye, Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád Vármegyei Rendőr-főkapitányságainak kockázatelemzéseit, „illegális migrációs helyzetkép” elnevezésű dokumentumait. A trendek alaposabb megértéséhez interjú-alapú kutatási módszert is alkalmazok. Ennek során az érintett vármegyei rendőr-főkapitányságoknál szolgálatot teljesítő személyekkel – köztük rendőri vezetőkkel – készített interjúk főbb megállapításaival egészítem ki az elemzéseket, hogy a „frontvonalban” szolgálatot teljesítők szemszögéből is megmutassam, milyen olvasata van az illegális migrációval kapcsolatba hozható történéseknek. Az interjúk kérdései az értekezés mellékletében találhatóak. A hatodik fejezetben továbbá összefoglalom az egyes rendőrségi és kormányzati intézkedéseket, kiemelt figyelmet szentelve a déli fizikai határzár építésére, majd külön alfejezetben kitérek arra is, hogy miképpen került sor a határőrizeti rendszer továbbfejlesztésére. Politikai és jogi elemzési módszert alkalmazok a Btk. illegális migrációval kapcsolatos tényállásaival, különösen az embercsempészés bűncselekményével kapcsolatos jogi és törvényi változások vizsgálatára. Érintőlegesen említek más tárgykörbe tartozó tényállásokat is, valamint arról is írok, hogyan módosultak a büntetőeljárás szabályok a határzárral kapcsolatos bűncselekményeket érintően. A dolgozat utolsó, hetedik fejezetében a szintézis és a konklúzió levonás módszerével kerül sor az összegzett következtetések, valamint az új tudományos eredmények megfogalmazására.

ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

A migráció jelenségéhez tartozó fogalmi meghatározásokat megvizsgáltam, és a tartalmi elemzésükből levont következtetésem alapján arra a megállapításra jutottam, hogy a migráció egy átfogó jelenség, amelynek szerteágazó típusai léteznek. A különböző fajták magatartási módjai eltérő legális vagy illegális következményekkel járnak. Az illegális migráció több szempontból összekapcsolódik a nemzetközi szervezett bűnözéssel, ezért fontos megjegyezni, hogy az illegális migráció kezelésének elengedhetetlen eszköze a határrendészeti, idegenrendészeti és bünyői közreműködés. Feltártam, hogy Magyarország illegális migrációs trendjeinek változását a szerb–magyar államhatáron 2008–2023 között milyen ok-okozati összefüggések befolyásolták, konkrétan meghatároztam azokat a hatásokat, amelyek a változásokat pull és push faktorként befolyásolták. Megállapításaimat a Frontex számadataival is alátámasztottam. Az útvonalak egymáshoz való kapcsolódása megkérdőjelezhetetlen. Az Európába irányuló illegális migráció

intenzitását elsősorban a migrációt kibocsátó országok társadalmi, gazdasági, politikai, belső és külső hatalmi, biztonsági, közegészségügyi helyzete, valamint az ott élők létfenntartási lehetőségei határozzák meg. A földrajzi elhelyezkedés és infrastrukturális jellemzők révén hazánk viszonylatában a szerb–magyar államhatáron áthaladó nyugat-balkáni illegális migrációs útvonal a legaktívabb. Az útvonallal kapcsolatos releváns adatokat összegyűjtöttem és rendszereztem, majd elemzésük és értékelésük alapján bizonyítottam, grafikai ábrákkal szemléltettem, hogy a nyugat-balkáni útvonal egyik fontos tranzitpontja Magyarország, azon belül is Szeged és Kelebia Határrendészeti Kirendeltség és a hozzájuk tartozó illetékességi terület. Bizonyítottam, hogy a belső határokon történő határellenőrzések megszűnése megkönnyítette az embercsempész-hálózatok munkáját. A releváns adatok új szemléletű gyűjtése, rendszerezése, elemzése és értékelése alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a határőrség és a rendőrség integrációját követően az „új” rendőrség nem bizonyult megfelelően hatékonynak sem az első vonalas, sem a másodlagos illegális migrációs mozgások mélységi ellenőrzésében. Ennek egyik fő oka az integrációval járó veszteségek, különösen a szakképzett humán erőforrás jelentős mértékű elvesztésében keresendő. Az illegális migrációra vonatkozó adatok elemzése alapján megállapítottam, hogy a tiltott határátlépést elkövetők állampolgársági és nemzetiségi összetételében jelentős változás történt. Különösen a koszovóiak számának növekedése volt szembetűnő 2013 második negyedétől kezdődően. Ezt a változást elsősorban nem az országukban eluralkodó gazdasági nehézségek okozták, hanem a Magyarországon kialakult joghézag, amely miatt fél éven keresztül nem volt idegenrendészeti őrizet, és ez kedvezett a „koszovói migránsok”-nak, számuk ugrásszerűen növekedett. A problémahelyzet tanulmányozása során már megállapítható volt, hogy a rendőrség jelentős kihívásokkal néz szembe az illegális migráció kezelése terén, amelyek a jövőre is hatással lehetnek. Nem kellett sokáig várni, 2014 második felétől, különösen az év végén, jelentős mértékben megnövekedett a koszovói állampolgárok tömeges megjelenése a szerb–magyar határnál. Ez a helyzet jelentős kihívások elé állította a hatóságokat, mivel kiderült, hogy a meglévő végrehajtási tervek nem működtek hatékonyan, és a szükséges protokollok nem voltak előre begyakorolva, sem szervezeti, sem szervezetek közötti szinten. A rendőrség kezdetben nem rendelkezett egyértelmű iránymutatással a leghatékonyabb lépésekre vonatkozóan, ezért elsősorban a korábbi tapasztalatokra támaszkodtak, különösen azokra a volt határőr parancsnokokra, akik tapasztalatot szereztek a délszláv háború és a koszovói válság idején. Ezek az első intézkedések főként kreatív, minta jellegű, rövid távú megoldások voltak, mint például a meghallgatási pontok felállítása és a karszalagos azonosítási módszer bevezetése. A feladataink jelentősen megnövekedtek, amelyeket regionális szinten nem tudunk megfelelően kezelni, mivel nem volt elegendő humán erőforrásunk, és a szükséges eszközök

sem álltak rendelkezésre a szolgálatot teljesítők számára. Ennek következtében más várme-
gyékből is eszköz- és erőforrás átcsoportosításokat kellett végrehajtani, de a külső segítség nél-
kül is sikerült kezelni az illegális migráció által okozott kihívásokat. A hazai határőrizeti rend-
szer hatékonyságának vizsgálata szintén alátámasztotta ezen hatósági intézkedések létjogosult-
ságát, különösen az osztrák elfogások alacsony száma alapján. Ez volt – mint később kiderült
– a tömeges méretű illegális migráció „főpróbája”, amikor a határt átlépni szándékozók kis
helyen nagy létszámban jelentek meg. A 2013–2014-es években senki nem gondolta, hogy mi
várható 2015-ben. A változás már megkezdődött, és a kérdés csupán annak mértéke, sebessége
és iránya volt. 2015 első negyedévének végére jelentősen megnőtt a szíriai, iraki és afgán ál-
lampolgárok száma. A helyzet romlását több tényező is előidézte, köztük az Iszlám Állam ter-
jeszkedése. A tömeges méretű illegális migráció kezelése érdekében – szembe menve az uniós
elképzelésekkel – Ideiglenes Biztonsági Határzárát (IBH) emeltünk a szerb–magyar, majd a
horvát–magyar határszakaszon, annak érdekében, hogy az illegális migrációs hullámot megfé-
kezzük, illetve megakadályozzuk. Az az elképzelés, hogy az IBH önmagában is elég lesz, nem
valósult meg, nem tudta lefékezni a nyomást és kezelni a helyzetet. Az IBH megépítésekor már
sejteni lehetett volna, hogy magát a „kerítést” is meg kell védeni, ahhoz viszont elengedhetetlen
az optimális humánerőforrás létszámának meghatározása, erre azonban csak hónapok múlva
került sor. Időbe telt, de felismertük, hogy a rendőrség önállóan, segítség nélkül nem képes
hatékonyan kezelni az elé táruló feladatokat. A kormányzati adminisztratív intézkedések meg-
születése után a rendőrség reagáló képessége fokozatosan erősödött a támogató erőkkel kiegészülve. Kijelenthető, hogy a megújulások eredményre vezettek, ilyen volt a fentiekén kívül a
külszolgálati vonal erősítése is. A közös munka eredményeként, részese volt a nyugat-balkáni
illegális migrációban bekövetkezett csökkenésnek. Ennek során személyesen is levontam azt a
következtetést, hogy bár más anyanyelvet beszélünk, földrajzilag távol helyezkedünk el egy-
mástól, a megfelelő alázat, a kitartás és a nagy munkabírással mellett az egy szakterületen dolgo-
zók megtalálják a közös hangot.

Annak érdekében, hogy 2015-öt követően reálisan láthassuk a hazánkat érintő irreguláris mig-
ránsok számának alakulását – mivel ekkor már az adatok megbízhatósága megkérdőjeleződött
– szükségesnek tartottam egy, a tiltott határátlépés szabálysértéshez kapcsolódó hatósági intéz-
kedések rendszerezését követően kidolgozott új számítási mód megalkotását. Ha az országha-
tárt illegálisan átlépni szándékozó személyek számára vagyunk kíváncsiak, nem célszerű kizá-
rólag a hatósági intézkedések számát figyelembe venni, tekintettel a többszöri próbálkozásokra,
mivel ezzel lényegesen megnöveljük az adatok értékét. Valószínűleg ez magyarázza a nyugat-
balkáni útvonalon tapasztalt növekedést is, amely nem ad pontos képet a valós helyzetről, mivel

az új számítási módszerek jelentős torzulásokat okoznak. Ennek következtében a Frontex által készített elemzések jelenleg is pontatlanok.

Bemutattam, hogy az embercsempészek kiválóan kezelik a kialakuló helyzeteket. A kor kihívásait leküzdve, az elkövetési módszerek terén mindig képesek voltak megújulni, ezzel nem kis feladat elé állítva a rendőrséget. Például a tömeges méretű illegális migráció kezdeti szakaszában felismerték, hogy „munkájuk” célja elsődlegesen nem a határon való átjuttatás volt, hanem a mélységben kellett inkább „megvillantani” tudásukat. A kutatói munkám során feltárásra kerültek az elkövetési módszerekben történő gyökeres változások. Két dolog viszont állandó maradt: az irreguláris migráns mindent elkövet a külső körülmények változásához igazodva, hogy átlépje az államhatárt és eljusson a célországba, míg az embercsempész is mindent megtesz, hogy megfelelő honorálás mellett „segítse” őt célja elérésében. Az ő „szövetségükre” jellemző, hogy tagjai a változásokra gyorsan reagálnak, és jó helyzetfelismerő képességgel bírnak. A vizsgált időszakban Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyére nehezedett a Magyarországra irányuló illegális migrációs nyomás közel 90 százaléka. Jól látható, hogy a két vármegye a vizsgált időszakban az illegális migráció szemszögéből mennyire népszerűnek bizonyult. Azt tudjuk, hogy az irreguláris migránsok elszántak, és nem fukarkodnak az eszközeik tárházát illetően sem. Elszántságukat egy igen egyszerű példával is alá lehet támasztani. Előfordult, hogy akiket Csongrád-Csanád vármegye területén megakadályoztak, vagy bejutás esetén visszakísérték a „kapun”, a következő alkalommal már Bács-Kiskun vármegyében próbálkoztak, és ha nem volt sikeres az átjutás, újra Csongrád-Csanád vármegyénél igyekeztek az államhatárt átlépni. Hogy miért éppen ez a két vármegye? Miért a szerb–magyar határszakasz? A válasz nagyon egyszerű: üzlet. A „kerítés” nem volt akadályozó tényező az embercsempészek szemében, hanem pont az ellenkezője. Lehetőséget adott, hogy meggyőzzék az irreguláris migránsokat arról, hogy ezen a határszakaszon kell átlépniük. Azért itt, nem pedig például román határszakaszon, ahol a „kerítés” hiányából adódóan egyszerűbb lett volna az átjutás, mert itt volt mire hivatkozni, egy szemmel látható „akadály”, a „kerítés”, amin történő átjutásért több pénzt lehetett kérni. Az üzlet az üzlet. Az IBH hatására kialakult helyzet mindenkinek újdonság volt. Az „elkövetőknek” és az „elfogóknak” egyaránt.

A kutatási időszak vonatkozásában fontosnak tartottam, hogy az osztrák, szlovák és szlovén határőrizeti adatok összevetésével visszaigazolást kapjunk a magyarországi határőrizeti rendszer eredményességéről. Az elemzés során kiderült, hogy a határőrizeti rendszer hatékonysága évről évre változó tendenciát mutatott. 2014–2015-ben azonban relatív hatékonyságot mutatott, ugyanakkor az illegális migrációs nyomás gyakran meghaladta a magyar határőrizeti rendszer kapacitását, és a hatósági intézkedések nem mindig bizonyultak elég hatékonynak. Különösen

2023-ban figyelhetők meg jelentős változások: az elfogások száma arányaiban kevesebb volt, mint 2022-ben, azonban az országunkon átjutott irreguláris migránsok száma rekordmértékben nőtt, így ez az év különösen sikertelen volt a határőrizeti rendszer teljesítménye szempontjából. A hatósági intézkedések hatékonyságának csökkenését több tényező együttes hatása magyarázza. Az embercsempész szervezetek folyamatosan alkalmazkodtak a hatóságok intézkedéseihöz, gyorsan reagálva azok változásaira, és új, nehezen észlelhető módszereket alkalmaztak, mint például új illegális migrációs útvonalak keresése és fejlettebb technológiák, például okostelefonok használata. Ezek révén kialakult az internet támogatású illegális migráció fogalma, amelyet az értekezésben azonosítottam, részletesen bemutattam, és tudományos módszerekkel alátámasztottam. Ezen kívül a határőrizeti rendszer gyakran nem rendelkezett megfelelő és elegendő technikai és emberi erőforrással az illegális migráció folyamatosan növekvő nyomásának kezelésére, amely jelentős kihívások elé állította a rendőrséget. Azt gondolom, hogy az országunk sokat tanult a történésekből. Abban viszont csak bízni tudok, hogy a kapott leckékből leszűrt következtetéseket a jövőben a határőrizeti rendszer fejlesztésében és az illegális migrációs politika alakításában megfelelően hasznosítani tudjuk.

A migráció egyidős az emberiséggel, és a teljes visszaszorítása nem tekinthető reális célnak, mivel nem mindenkit lehet „maradásra” bírni. A cél az illegális migráció, különösen annak nagyszámú és tömeges formáinak jelentős mérséklése, mivel ezek számos komplex biztonsági kihívást jelentenek, különösen a jelenlegi geopolitikai környezetben. Hiszem, hogy átgondolt stratégia és megfelelő rendőrségi létszám mellett a szélesebb körű, integrált rendszerek, mint az Integrated Border Management (IBM) és a Schengen Aquis System (SAS) alkalmazása révén hosszú távon hatékonyan kezelhetjük az illegális migrációt. Erre kiváló példa a 2023 őszén a szerb hatóságok által végrehajtott célzott és összehangolt rendészeti intézkedések sorozata, amelyek jelentősen csökkentették az illegális migrációt a szerb–magyar államhatáron, és felszámolták az embercsempészek logisztikai központjait. A két rendszer további fejlesztését nem tartom szükségesnek, helyette a meglévő rendszerek hatékony alkalmazása, a technikai újítások integrálása és a humánerőforrás megfelelő egyensúlya lesz kulcsfontosságú a sikerhez. A legkorszerűbb technológia sem nyújt jó megoldást, ha nem áll rendelkezésre megfelelő mennyiségű és szakképzett állomány, aki kezelni tudja azt. Például, az intelligens határőrizeti rendszerek, mint az Ideiglenes Biztonsági Határzár is, csak akkor működhetnek eredményesen, ha elegendő humánerőforrás és szakértelem áll rendelkezésre a karbantartásukra és az esetleges riasztások kezeléséhez.

Az Európai Unió közelgő döntése Románia és Bulgária nyugat felé irányuló szárazföldi határ-ellenőrzésének megszüntetéséről új trendeket indíthat el az illegális migrációs áramlatokban,

amelyek közvetlenül befolyásolhatja Magyarország határmenti területeit is. A várható változások jelezhetik, hogy a határterületi mozgások csökkenésével párhuzamosan a mélységi területeken, különösen az autópályák mentén, megnövekedhet a nagy létszámú „illegális csoportok” szállítási kísérleteinek száma, új típusú biztonsági kihívásokat eredményezve. A magyar hatóságoknak nemcsak a jelen problémáira kell megoldásokat találniuk, hanem előre is látniuk kell a jövőbeni kihívásokat. A határrendészeti szakirányítás számára lényeges, hogy átfogó stratégiát dolgozzon ki a határőrizeti rendszer hiányosságainak kezelésére. Egy ilyen stratégia biztosítaná a szükséges erőforrások és a szakképzett állomány folyamatos rendelkezésre állását, még akkor is, ha a tiltott határátlépések száma tartósan alacsony marad, így felkészülve a jövőbeli változásokra. Az értekezés elemzései arra is rámutatnak, hogy egy politikai döntés, hatékony rendészeti intézkedés, és a média hatása egyaránt jelentős szerepet játszhat az illegális migrációs trendek alakulásában. A jövőbeni politikai változások és a határellenőrzés lehetséges „lazítása” fényében Magyarországnak fel kell készülnie arra, hogy hatékonyan kezelje a fokozódó nyomást, megőrizve ezzel nemcsak saját regionális biztonságát, hanem az Európai Unió stabilitását is.

ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

Az öt kutatási kérdés mellett négy hipotézist is megfogalmaztam, amelyek igazolására vagy elvetésére a disszertációm keretein belül végeztem vizsgálatokat. A hipotézisek vizsgálata, az összegzések és a következtetések alapján a következő új tudományos eredményeket fogalmazom meg:

1. Kutatómunkám során – a vonatkozó határrendészeti statisztikai adatok összegyűjtésével, kvantitatív hatásvizsgálati és kvalitatív kutatási módszerek alkalmazásával – megrajzoltam és bizonyítottam Magyarország, valamint a szerb–magyar államhatár mentén található Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyék illegális migrációs helyzetének változásait a 2008–2023 közötti időszakban, feltárva azok ok-okozati összefüggéseit.
2. A kutatás során – figyelembe véve a rendészeti helyzet változásainak megfelelő időbeli szakaszolást – elsőként dolgoztam fel átfogóan és mutattam be az illegális migrációs trendeket, a határrendészeti módszereket, valamint az illegális migrációhoz kapcsolódó hazai jogszabályváltozások közvetlen összefüggéseit, egymásra gyakorolt hatását és következményeit.

3. A rendőrség saját illegális migrációs adatbázisaiból és szakrendszeréből származó adatok feldolgozása eredményeként az „illegális határátlépéshez” kapcsolódó hatósági intézkedéseket rendszereztem és új modellt hoztam létre.
4. A regisztrált tiltott határátlépéssel kapcsolatos adatok korrigálására új számítási módot hoztam létre, amely közelebb áll a valósághoz, és pontosabban tükrözi az intézkedés alá vont személyek számát. Az „új” tiltott határátlépés számítást „ismertté vált jogszerűtlen határátlépésként” határoztam meg.
5. Igazoltam, hogy az embercsempészek képesek rugalmasan alkalmazkodni és módszereiket változtatni a határőrizeti rendszer fejlesztését, átalakítását és a jogszabályi változásokat figyelembe véve. Ugyanakkor a rendőrség az új embercsempész módszerekre reagálva technikai fejlesztésekkel, jogszabályok módosításával és/vagy tevékenységi rendszerének korrekciójával időszakosan hatékonyan fellépett ellenük.
6. A kutatás során azonosítottam, leírtam és tudományos módszerekkel alátámasztottam az „internet támogatású illegális migráció” fogalmát. Az új fogalom-meghatározást az embercsempészés különböző megjelenési formáinak és módszereinek komplex rendszerében helyeztem el, valamint jellemzőit is meghatároztam.
7. A szlovén, szlovák, osztrák és magyar illegális migrációs trendek 2008–2023 közötti összehasonlító elemzése és értékelése alapján bizonyítottam, hogy a magyarországi irreguláris migránsokkal kapcsolatos hatósági intézkedések csak időszakosan tekinthetők hatékonyak. Kutatásom során kimutattam, hogy a magyar határőrizeti rendszer hatékonysága 2014-ben és 2015-ben volt a legmagasabb.
8. A magyar rendőri kontingensek görög–észak-macedón államhatáron folytatott tevékenységének elemzése és értékelése alapján bizonyítottam, hogy különösen 2018-ban sikerült pozitív eredményeket elérni a nyugat-balkáni illegális migrációs útvonalon érkező irreguláris migránsokkal szemben. Ezt a többnemzetiségű határrendészeti szervekkel végzett közös műveleti tevékenység során sikerült megvalósítani. A közös határőrizeti művelet eredményessége a szerb–magyar államhatárhoz érkező irreguláris migránsok számának csökkenésében is megmutatkozott.

AJÁNLÁSOK

Az elkészített disszertációt ajánlom kollégáimnak szakmai ismereteik bővítése és intézkedési gyakorlatuk fejlesztése céljából, hogy a napi rutinfeladatokon felül rálátást kapjanak arra, hogy

mi indukálta azokat a folyamatokat, amelyekkel találkozhatnak. Fontos tudni azt is, milyen események játszottak szerepet az illegális migrációs útvonalak alakulásában, hiszen történelmünk ismerete, a múltba való visszatekintés, a tanulságok megfelelő leszűrése mellett egy jobb, pozitívabb jövőképet alkothatunk.

A vonatkozó szakirodalom elemzése mellett rendőrségi vezetőkkel, szakértőkkel folytattam interjúkat, az érintett vármegyei rendőr-főkapitányságok által összeállított kockázati elemzéseket, helyzetjelentéseket tekintettem a vizsgálat alapjainak. A kutatás újszerűségét nagyban emeli a „tűzvonalon” szolgálatot teljesítő szakemberekkel készített interjúk egyedisége. A kutatás tárgyát képező helyszíneken nyilatkozó interjúalanyok által közölt információk (egyéni történetek) olyan adatokkal szolgálnak, amelyek a forráskutatás során még nem voltak fellelhetők, így azok a további kutatás lehetőségét vetik fel.

Meglátásom szerint szükség lenne az általam megkezdett kutatást kiterjeszteni a további évekre. Hasznosnak tartanám az ezen évekre vonatkozó statisztikákat, elemzéseket egybevetni az észak-macedóniai és más balkáni útvonalon lévő társszervek adataival, tapasztalataival, mert várhatóan – egy rövidebb, illegális migrációs szempontból csendesebbnek tekinthető időszakot követően – az illegális migrációs nyomás újabb fokozódására számíthatunk.

Az értekezés eredményei hozzájárulhatnak a rendőrség illegális migrációs szakrendszere adatbázisának alkalmazása során kialakult gyakorlat egységesítéséhez.

Az általam létrehozott új számítási módban használt 4-es „osztószámot” a gyakorlati tapasztalatok, illetve újabb tudományos eredmények alapján pontosítani lehet, például állampolgárság, életkor eltérő ismétlési gyakoriságának megismerését követően. Ezen ismeretek birtokában célszerű lenne a határrendészeti statisztikai rendszer pontosítása.

Javasolt egy újabb tanulmány keretében részletesen megvizsgálni a nyugat-balkáni országok által biztosított illegális migrációs adatok pontosságát, hasonlóan a hazai adatokhoz. Az adatok elemzése során figyelembe kellene venni a torzulások és a számítási módok okozta eltéréseket, hogy realisabb képet kaphassunk a Frontex által publikált statisztikák hitelességéről. Ez különösen fontos, mivel a 2020–2023 közötti időszak adatai alapján Magyarország elfogási számai magasabbak voltak, mint az egész nyugat-balkáni régióban, ami az adatok torzulására utalhat. A torzítások miatt a nyugat-balkáni útvonalon tapasztalt növekedés valós mértéke csak becsülhető, ezért a valós számok pontosabb meghatározása érdekében szükséges lenne az adatokat kritikus szemmel újraértékelni.

Fontos lépésnek tartom az államhatár, kiemelten az osztrák–magyar határbiztonság fokozását, a Magyarországra jogellenesen bejutott irreguláris migránsok kiszűrését, felkutatását és elfogását, a hatékony közrendvédelmi és közbiztonsági ellenőrzések (intézkedések) fokozása

mellett, új taktikai és módszertani változásokra alapozva. Ezért a szakmai és tudományos vezetőszervek részére javasolom e témákat kutatási pályázatokban megjeleníteni.

Ahhoz, hogy a jövőben eredményesen szembe tudjunk nézni a ránk háruló feladattal, azaz érdemben kezelni tudjuk az illegális migrációt és ezzel együtt az embercsempészek tevékenységét, fokozott fejlesztéseket kell alkalmazni a rendőrség által használt technikai eszközök tekintetében. A világunk hihetetlen mértékben felgyorsult, a mesterséges intelligencia itt áll az ajtónk előtt, sőt, már be is lépett azon, csak idő kérdése, hogy az embercsempészek mikor kezdik alkalmazni. Kulcsfontosságúnak tartom, hogy átvegyük az irányítást, és most mi legyünk azok, akik „először” bevezetjük, és a munkánkba beépítjük a legkorszerűbb fejlesztéseket, melyek a felderítések és a kockázatelemzések mérföldkövei lehetnek.

Az Észak-Macedóniában szerzett tapasztalataim alapján, a jövőbeni hatékonyabb együttműködés érdekében, javasolom a stratégiai értekezletek bevezetését és évente több alkalommal való megtartását a szomszédos országokban dolgozó kollégákkal, amelyeken alkalom nyílna a „frontvonalon” közvetlenül szolgáltatók szolgálati tapasztalatainak cseréjére.

Szenes Zoltán „*A veszélyhelyzetek kezelésének nemzetközi lehetőségei*” című írásművében foglalt gondolatait¹ kiegészítve befejezésül hangsúlyozni kívánom – hatékonyság-fejlesztés lehetőségeinek tükrében – a nemzetközi tapasztalatok minél tágabb tanulmányozását, feldolgozását, ezen kívül a magyar határrendészeti, továbbá igazgatási gyakorlatba történő beépítését. Tekintettel arra, hogy földrajzilag határosak vagyunk a Balkánnal, a legtöbb fenyegetés erről a területről, régióból érkezik (szervezett bűnözés, illegális migráció, terrorizmus, egészségügy kockázatok, illegális foglalkoztatás), kiemelt figyelmet kell fordítani rá. A további schengeni bővítések alkalmával – lásd Románia és Bulgária „kvázi teljes jogú csatlakozását” – nagyon elővigyázatosnak kell lenni a rendőrség átszervezésénél, nehogy ugyanabba a „csapdába” esünk, mint a 2008-as csatlakozást követően, amikor szakemberhiány alakult ki, megkönnyítve ezzel az embercsempészek és irreguláris migránsok dolgát.

¹ SZENES Zoltán (2006): *A veszélyhelyzetek kezelésének nemzetközi lehetőségei*. In: Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, VI. kötet, p. 34. Elérhető: <http://www.pecshor.hu/periodika/2006/VI/szenes.pdf> (letöltés: 2023. 09. 02.)

A TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA

A kutatásom során létrehozott egyedi adatbázis és a kvantitatív hatásvizsgálatok alapján feltárt új tudományos eredmények jelentősen hozzájárulhatnak a határrendészeti szolgálati ág tevékenységének hatékonyabb koordinációjához és fejlődéséhez. Az eredmények nemcsak a BSc szintű határrendészeti képzés specializációjába, hanem az MSc szintű rendészeti vezetőképzésbe is beépíthetők, ezáltal javítva a jövőbeli szakemberek felkészültségét és stratégiai gondolkodását.

Értekezésem – reményeim szerint – nemcsak oktatási segédanyagként hasznosítható, hanem a határrendészeti szervek mindennapi működésében is alkalmazható, mivel a kutatásom révén feltárt adatok és trendek közvetlenül hozzájárulhatnak a határbiztonsági stratégia alakításához. Az általam kidolgozott elemzési módszerek és a kutatás eredményei további kutatások kiindulópontját is jelenthetik, különösen az új illegális migrációs dinamikák és az embercsempész hálózatok fejleményeinek jobb megértésében.

Ezen túlmenően az elemzések és a kutatás során kidolgozott módszerek nemzetközi szinten is felhasználhatók a határigazgatás hatékonyságának növelésében, különösen az illegális migráció kezelésére irányuló gyakorlatok fejlesztésében, és a nemzetközi rendvédelmi együttműködések keretében, például a Frontex műveletekhez kapcsolódó közös intézkedések optimalizálásában.

A SZERZŐ TÉMÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉKE ÉS KONFERENCIÁK

Tudományos folyóirat cikkei (belföld):

- 1) *Helyzetkép a déli határszakaszon bekövetkezett tömeges migráció rendészeti kezeléséről.* In: Magyar Rendészet, 17. évf. 2017. 5. szám. p. 39-50.
- 2) *Közép- és Közel-Kelet illegális migrációs elemzése, értékelése.* In: Magyar Rendészet, 18. évf. 2018. 1. szám. p. 169-177.
- 3) *Az információkezelés szerepe az államhatárhoz kapcsolódó bűncselekmények megelőzésében, felderítésében, együttműködés a rendvédelmi és bünyügyi szakterületekkel.* In: Belügyi Szemle, 65. évf. 2017. 6. szám. p. 84-93.

Interneten elérhető publikációk (belföld):

- 4) *A hazánkat érintő illegális migráció és az embercsempészás nyomozása.* In: Hadtudományi Szemle, 10. évf. 2017. 4. szám. p. 533-549.
- 5) *A migrációval összefüggő rendészeti feladatok végrehajtásának aktuális helyzete Magyarországon déli határszakaszán.* In: Határrendészeti Tanulmányok, 2018. 2. szám. p. 135-158.
- 6) *Magyarország a tömeges méretű illegális migráció időszakában és a fizikai határzár létesítése.* In: Rendőrségi Tanulmányok, 5. évf. 2022. 2. szám. p. 80-103.
- 7) *A Magyarországra irányuló illegális migráció trendjei 2008–2023 között.* In: Magyar Rendészet, 24. évf. 2024. 2. szám. p. 17-36.

Interneten elérhető publikációk (angol nyelven):

- 8) *A Határőrség, mint nyomozó hatóság büntetőjogi szempontból.* In: Határrendészeti Tanulmányok, 2014. 2. szám. p. 59-85.
- 9) *Az embercsempészás büntetőjogi megítélése napjainkban.* In: Határrendészeti Tanulmányok, 2018. 2. szám. p. 159-173.

Előadás tartása tudományos konferenciákon:

- 10) *A migrációval összefüggő rendészeti feladatok végrehajtásának aktuális helyzete Magyarországon déli határszakaszán.*
Hadtudomány és a XXI. század című konferencia.
Konferencia helye, ideje: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar. 2018. 02. 21.
- 11) *A magyar–macedón közös határrendészeti művelet végrehajtásának tapasztalatai.*
A XXI. század biztonsági kihívásai című nemzetközi tudományos konferencia.
Konferencia helye, ideje: Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar. 2018. 06. 28.
- 12) *Magyarország illegális migrációs trendjei a szerb–magyar államhatáron 2008–2019 között.*
Konferencia helye, ideje: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar. 2023. 05. 31.

SZAKMAI ÉLETRAJZ

Felsőfokú végzettség (szakok, szakképzettség megnevezése)

2009 – Rendőrtiszti Főiskola, rendészeti igazgatási szak, rendészeti igazgatásszervező (határrendészeti szakirányultság) diploma.

2014 – Nemzeti Közsolgálati Egyetem, rendészeti vezetői szak, rendészeti vezetői diploma.

2024 – Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola, abszolutórium (végbizonyítvány).

Nyelvvizsga

2009 – Államilag elismert angol komplex középfokú nyelvvizsga.

2024 – Államilag elismert német komplex alapfokú nyelvvizsga.

Egyéb sikeresen elvégzett képzések

A Hszt. által a különböző beosztásokkal kapcsolatos továbbképzések, szaktanfolyamok elvégzése.

Előléptetések, előresorolások

Rendőrr zászlós – 2009. 07. 01.

Rendőrr hadnagy – 2010. 05. 01.

Rendőrr főhadnagy – 2013. 05. 01.

Rendőrr százados – 2015. 07. 01.

Rendőrr őrnagy – 2021. 07. 01.

Jutalmak, elismerések

BVMRFK vezetői jutalom – 2017. 04. 24.

Szolgálati jel – 2019. 07. 01.

15 év belügyi szervnél foglalkoztatási jogviszonyban töltött idő után járó jutalom – 2024. 07. 01.

Szakmai szervezetben végzett tevékenység (bűnügyi és rendészeti tapasztalatok)

Főiskolai tanulmányaimat követően szolgálatomat 2009. július 1-jétől 2014. augusztus 31-ig a Makó Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztályán teljesítettem, vizsgálati beosztásban. Tevéke-

nyen részt vettem az államhatáron átható, vagy ahhoz közvetlenül kapcsolódó bűncselekmények – különösen az illegális migrációval összefüggő jogsértések – megelőzésében, felderítésében, valamint vádpra történő előkészítésében. 2014. szeptember 1-jétől 2021. június 30-ig a Gyula Határrendészeti Kirendeltség Határrendészeti Osztályán, határrendészeti alosztályvezetői beosztásban dolgoztam, ahol a határforgalom-ellenőrzési és határőrizeti feladatok megszervezése és irányítása volt a fő feladatom. Jelenleg a Biharugra Határrendészeti Kirendeltség kirendeltségvezető-helyetteseként szolgálom hazámat, ahol többek között a „zöldhatár” őrzésének kidolgozása, irányítása és ellenőrzése, valamint a Határrendészeti Osztály vezetése tartozik a feladataim közé.

Külföldi tanulmányutak

2009-től: Romániában, Szerbiában, Észak-Macedóniában, összesen 8 alkalommal.

Korábbi tapasztalat külföldi missziókban

XXIII. észak-macedóniai kontingens, kontingensvezető-helyettes.

Misszió helye, ideje: Észak-Macedónia, Gevgelija, 2018. 03. 07. – 2018. 04. 06.

XLIV. észak-macedóniai kontingens, kontingensvezető.

Misszió helye, ideje: Észak-Macedónia, Star Dojran, 2019. 11. 13. – 2019. 12. 13.

Feladatom volt az Észak-Macedón Köztársaság határrendőrségének támogatása az illegális migráció megelőzésében és visszaszorításában, valamint a határműveleti akciók szervezése és felügyelete vezetői egyeztetések során.

Szakmai szervezetben végzett oktatói tapasztalatok

2014. évtől számos előadás megtartása és szakmai anyag készítése saját beosztott állomány részére határőrizeti és határforgalom-ellenőrzési témában.

2018–2020. években ör-járőrtárs részsakképesítést szerzett rendőri tiszthelyettesek határrendészeti felkészítésében szakmai óraadói tevékenység.

2022–2024. években szerződéses határvadászok felkészítésében szakmai óraadói tevékenység.

2024. évben a Frontex Common Core Curriculum (CCC) követelményeinek való megfelelés érdekében szervezett képzéseken oktatói feladatok ellátása.